

Міністерство оборони України

Військовий стандарт 01.301.002
Видання 1

Організація та проведення
військових (дослідних) випробувань
предметів речового майна

Основні положення

Міністерство оборони України

**Військовий стандарт 01.301.002
(Видання 1)**

**Організація та проведення військових
(дослідних) випробувань предметів
речового майна. Основні положення**

Історична довідка

Військовий стандарт 01.301.002 – 2009 розроблено вперше.
Перше видання цього стандарту здійснено у 2009 році.

Інформація про надання чинності

Цей військовий стандарт затверджено наказом начальника Центрального управління метрології і стандартизації – головного метролога Збройних Сил України від 07.09.2009 № 23.

Реєстраційний номер А2187/000036.

Облік змін та поправок, які внесені після видання цього військового стандарту

Порядковий номер зміни, поправки	Дата і номер наказу про затвердження поправки	В якому місці документа розміщено зміну, поправку	Дата внесення та підпис особи, яка внесла зміну, поправку
Зміна № 1	наказ НЦУМіС – ГМ ЗС України від 16.04.2015 № 2	П. 6.5.2, 6.6.1	
Зміна № 2	наказ НЦУМіС – ГМ ЗС України від 23.06.2015 № 5	П. 6.6.1	
Зміна № 3		п.р 6.1 розділ 6; абзац 3, 4, 5 п. 6.6.1 п.р 6.6 розділ 6	

Зміст

Передмова.....	4
Вступ.....	5
1 Сфера застосування.....	5
2 Нормативні посилання.....	5
3 Визначення.....	5
4 Скорочення та умовні позначення.....	5
5 Загальні положення.....	5
6 Організація проведення військових (дослідних) випробувань.....	5
6.1 Обсяг дослідних партій для військових випробувань.....	5
6.2 Основні заходи щодо організації випробувань.....	6
6.3 Організація видачі виробів у носіння.....	6
6.4 Умови проведення випробувань і контроль за ними.....	7
6.5 Організація оглядів виробів у процесі носіння.....	8
6.5.1 Оцінювальні показники	8
6.5.2 Проведення оглядів дослідних виробів	8
6.6 Порядок завершення випробувань.....	9
6.7 Особливості організації проведення випробувань різних предметів речового майна.....	10
7 Звітність.....	11
Додаток 1. Форма плану проведення дослідних випробувань.....	12
Додаток 2. Форма акту заключного (проміжного) огляду.....	14
Додаток 3. Форма анкети для опитування військовослужбовців дослідних і контрольних груп.....	16

Передмова

I. Цей військовий стандарт розроблено Центральним управлінням речового забезпечення тилу Головного управління логістики Командування сил підтримки Збройних Сил України.

II. Цей військовий стандарт погоджено структурними підрозділами Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України, видами Збройних Сил України.

III. Цей військовий стандарт призначений для застосування у структурних підрозділах Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України, які організують та проводять військові (дослідні) випробування предметів речового майна. Міністерство оборони України не несе відповідальності за наслідки застосування цього стандарту не за призначенням.

IV. Усі питання, які стосуються цього військового стандарту, направляти до Центрального управління речового забезпечення тилу Головного управління логістики Командування сил підтримки Збройних Сил України.

Вступ

Цей військовий стандарт визначає загальну методику визначення експлуатаційних та інших характеристик предметів речового майна у реальних військових умовах, а також надання висновку про можливість прийняття їх на забезпечення у Збройних Силах України.

1. Сфера застосування

Положення цього стандарту застосовують під час організації та проведення військових (дослідних) випробувань предметів речового майна у Збройних Силах України.

2. Нормативні посилання

Цей військовий стандарт не містить посилань на інші документи.

3. Визначення

У цьому військовому стандарті терміни та визначення наведено у тексті стандарту.

4. Скорочення та умовні позначення

У цьому військовому стандарті скорочення та умовні позначення наведено у тексті.

5. Загальні положення

5.1 Дійсний військовий стандарт призначено для фахівців, які приймають участь в організації та проведенні військових (дослідних) випробувань нових зразків предметів речового майна, тканин, фурнітури (далі - предмети), а також серійних зразків, які мають деякі зміни в конструкції, технології виготовлення або в умовах застосування.

5.2 При проведенні випробувань, які мають особливості, не зазначені у цьому військовому стандарті, розробляються додаткові вказівки (програми) і доводяться разом із розпорядженням про їх проведення.

6. Організація проведення військових (дослідних) випробувань

6.1 Обсяг дослідних партій для військових (дослідних) випробувань

Обсяг дослідних партій речового майна, що підлягає випробуванню, визначається структурним підрозділом Міністерства оборони України або Генерального штабу Збройних Сил України, який організовує військові (дослідні) випробування з урахуванням необхідних умов для одержання обґрунтованих висновків.

Кількість предметів речового майна дослідної партії, необхідного для проведення військових (дослідних) випробувань, визначається спільним рішенням замовника та розробника.

(Змінено, Зміна № 3)

6.2 Основні заходи щодо організації випробувань

6.2.1 Підставою для проведення військових (дослідних) випробувань є наказ, розпорядження відповідного керівника структурного підрозділу Міністерства Оборони України або Генерального штабу Збройних Сил України, на підставі яких складається План проведення дослідних випробувань (додаток 1), визначається порядок, терміни, місце їх проведення (військова частина) та відповідальні особи.

6.2.2 Для організації та проведення випробувань у визначеній військовій частині наказом командира військової частини призначається комісія. Рівень та склад комісії визначається відповідно до ступеня важливості випробувань. До складу комісії включаються:

голова комісії – командир військової частини;
заступник голови комісії – заступник командира військової частини з тилу (заступник командира військової частини з логістики, начальник логістики);
члени комісії – начальник медичної служби військової частини, начальник речової служби військової частини, командири підрозділів.

6.2.3 У роботі комісії під час видачі дослідних предметів речового майна у носіння, проведенні проміжних і заключних оглядів беруть участь представники структурних підрозділів Міністерства оборони України або Генерального штабу Збройних Сил України (далі – замовник), які організують випробування та представник підприємства-розробника цих предметів.

6.2.4 Комісія організує проведення наступних основних заходів:

інструктаж військовослужбовців, які залучені до проведення випробувань, про мету і порядок їх проведення;
медичний огляд військовослужбовців;
підготовку до видачі, припасування і видачу в носіння предметів;
періодичний вибіркового огляд предметів зі складанням акту;
повідомлення представників Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України та представників розробника предметів речового майна про дату наступного огляду предметів.

6.3 Організація видачі виробів у носіння

6.3.1 Дослідні предмети випробовуються, як правило, у порівнянні з предметами, які знаходяться на забезпеченні. З цією метою військовослужбовці, які відібрані для проведення випробувань, діляться на дві групи: дослідну групу (ДГ) і контрольну групу (КГ). Військовослужбовці ДГ носять предмети нового зразка (дослідні), військовослужбовці КГ – носять предмети, що знаходяться на постачанні (контрольні). Для кожного виду (зразка) дослідних предметів формується одна дослідна і одна контрольна група військовослужбовців.

6.3.2 Військовослужбовці підбираються з числа здорових за результатами медичних оглядів та на підставі медичних карток.

6.3.3 Військовослужбовці ДГ і КГ повинні мати однакову військову

спеціальність, вік, терміни та умови служби.

6.3.4 Дослідні й контрольні предмети видаються у носіння одночасно, як правило, додатково до плану постачання.

Предмети, які до цього часу знаходилися в експлуатації, лагодяться і здаються в кімнату зберігання особистих речей військовослужбовців підрозділу (на склад військової частини), а після завершення випробувань експлуатуються протягом встановлених термінів.

6.3.5 Видані в дослідне носіння предмети повинні відповідати розмірним ознакам військовослужбовців. З цією метою здійснюється їх ретельне припасування, а також таврування надпису “Дослідний зразок” та дати видачі.

6.4 Умови проведення випробувань і контроль за ними

6.4.1 Дослідні і контрольні предмети повинні експлуатуватися в реальних умовах повсякденної діяльності військ. Створення особливих умов для військовослужбовців дослідних і контрольних предметів забороняється.

6.4.2 Дослідні і контрольні предмети носяться постійно. Вимушені перерви в носінні дослідних предметів повинні супроводжуватися аналогічними перервами в носінні контрольних предметів.

6.4.3 Усі питання, які виникають у процесі дослідного носіння (списки дослідних і контрольних груп, зауваження до предметів, змушені перерви в носінні та їх причини, випадки виходу предметів з ладу, метеорологічні умови носіння тощо) відображаються в актах проміжних оглядів дослідних і контрольних виробів (додаток 2).

6.4.4 Члени комісії з проведення випробувань повинні забезпечити організацію правильної експлуатації (за прямим призначенням) і відповідний догляд за дослідними і контрольними предметами (ремонт, сушіння, прання і т. ін.).

6.4.5 Контроль за правильністю організації і проведення випробувань покладається на заступника голови комісії.

6.5 Організація оглядів виробів у процесі носіння

6.5.1 Оцінювальні показники

Членами комісії та військовослужбовцями, які приймають участь у випробуваннях, оцінюються тактико-технічні, фізичні, естетичні та інші властивості дослідних предметів у порівнянні з контрольними предметами:

а) тактико-технічні властивості:

відповідність розмірів дослідних предметів фактичним обмірам військовослужбовців;

зручність дослідних предметів у носінні та при виконанні завдань у

специфічних для них умовах;

захисність виробів від негативного впливу навколишнього середовища;

зносостійкість виробів (характер і кількість дефектів, що виникають під час носіння виробів);

відповідність дослідних предметів вимогам з маскування;

сумісність дослідних виробів з іншими виробами.

б) фізичні властивості містять у собі наступні:

маса;

теплозахистність;

повітропроникність (вентилюємість);

водостійкість;

вологопроникність

гігроскопічність;

намокаємість;

вологовіддача;

стійкість фарбування до сонячного світла та до погодних умов (прання);

зміни лінійних розмірів після прання та впливу вологи;

вплив волого-теплової обробки на зовнішній вигляд;

зминання;

пілінгоутворення;

інші показники.

6.5.2 Проведення оглядів дослідних виробів

Членами комісії, які приймають участь у випробуваннях, проводяться огляди дослідних предметів у наступному порядку, періодичності та послідовності:

а) огляди дослідних і контрольних предметів, що знаходяться в дослідному носінні, проводять через рівні проміжки часу, але не менше двох разів за період дослідного носіння. При тривалості дослідного носіння від 30 діб до одного місяця – один раз за період дослідного носіння.

(Зміна № 1)

б) огляду підлягають, по можливості, 100 % дослідних контрольних виробів, а опитуванню - 100 % військовослужбовців;

в) для огляду виділяється зручне для роботи приміщення, де зосереджуються вироби;

г) опитування військовослужбовців, які носять дослідні та контрольні вироби, проводиться після огляду шляхом анкетування. В анкетах повинні бути відображені питання щодо експлуатаційних, тактико-технічних та інших властивостей, а також дата початку носіння та дата його закінчення. Зразок анкети наданий у додатку 3.

6.6 Порядок завершення випробувань

6.6.1 Тривалість випробувань дослідних предметів може складати від 30 діб до року, а при необхідності – перевищувати один рік.

В особливий період дозволяється:

– термін випробувань скорочувати до 10 діб;

(Змінено, Зміна № 3)

– під час розробки предмету постачання на основі зразка НАТО та затвердження на нього технічних специфікацій дослідні випробування не проводити.

(Змінено, Зміна № 3)

(Вилучено, Зміна № 3)

Факторами, що обумовлюють дострокове закінчення носіння, можуть бути: масовий вихід дослідних предметів із ладу (більше ніж 50% за перші два тижня носіння), що робить неможливим їх використання за прямим призначенням;

(Зміна № 1, 2)

розвиток критичних дефектів (які виводять з ладу) у 50 % і більше дослідних предметів без обліку терміну їх носіння.

Допускається дострокове закінчення носіння предметів при наявності критичних дефектів більше ніж у 10 % предметів дослідної партії.

6.6.2 По закінченню випробувань комісія відбирає декілька зразків дослідних виробів з найбільш характерним зносом.

До відібраних виробів кріпляться ярлики, на яких вказуються наступні дані:

номер військової частини;

військове звання, прізвище, ім'я та по-батькові військовослужбовця;

дата видачі в носіння і дата його припинення;

фактична тривалість випробувань у днях;

скільки разів проводився ремонт (хімчистка, прання) і який.

Відібрані вироби разом з актом заключного огляду (додаток 2) і підсумковим звітом випробувань направляються до органу військового управління, який організував випробування.

6.6.3 Після завершення носіння в ДГ і КГ комісія приймає рішення про продовження експлуатації дослідних і контрольних виробів до зносу або про припинення їх експлуатації військовослужбовцями.

6.7 Особливості організації проведення випробувань різних предметів речового майна

6.7.1 При проведенні дослідного носіння військового взуття можуть мати місце наступні особливості:

а) дослідне взуття виготовляється в парах із застосуванням нових конструктивних рішень, матеріалів чи технологій виготовлення;

б) зносостійкість дослідних і контрольних зразків фіксується під час огляду шляхом підрахунку кількості виниклих дефектів;

в) особлива увага при проведенні іспитів повинна звертатися на правильний догляд за дослідним і контрольним взуттям (щоденне змащування взуттєвим кремом і просушування взуття при температурі не вище 40 С⁰).

З появою якого-небудь дефекту в напівпарі взуття, що знаходиться в носінні в ДГ чи КГ, дефектною вважається вся пара взуття. Критичними дефектами у

взутті вважаються: наскрізний знос підошов, передів, халяв, значна деформація підносків, відривання підошов, збігання задника, втрата жорсткості союзок, берець, підносків і задників.

6.7.2 При проведенні дослідного носіння предметів військового одягу можуть мати місце наступні особливості:

а) при випробуваннях нових тканин їх знос визначається за наступними критеріями:

- незначні потертості, що не порушують малюнок тканини;
- помітні потертості тканини, добре видимі на просвіт;
- значні потертості з розривом тканини (окремо фіксуються механічні);

б) при наявності у виробі знімних елементів (утеплювача, тощо) оцінюється кожен елемент виробу і комплект у сукупності, а також доцільність виготовлення цих елементів знімними;

в) міцність швів визначається за розривом швейних ниток з обов'язковим зазначенням місць розриву для аналізу дефектів чи конструкції технології;

г) стійкість до світла визначається порівнянням тканини основних деталей верху з внутрішніми деталями з основної тканини;

д) водостійкість оцінюється за проникненням вологи в підодяговий простір при різній інтенсивності опадів з зазначенням місць проникнення вологи;

е) вологовіддача оцінюється за часом висихання виробу при визначеній температурі,

ж) теплозахистність визначається за комфортним станом (зручності) під час виконання робіт визначеної інтенсивності при визначеній температурі і вологості із зазначенням місць, які піддавалися найбільшому впливу;

з) гігроскопічність визначається за ступенем усмоктування вологи.

При перевірці окремих вузлів і деталей предметів можуть застосовуватися експрес-методи, що дозволяють значно скоротити кількість виробів і терміни дослідного носіння.

Особлива увага при проведенні іспитів повинна звертатися на правильний догляд за дослідним і контрольним одягом і виконання рекомендацій символів за доглядом, зазначених на предметі.

7. Звітність

7.1 Доповідь про створення комісії разом із наказом про організацію випробувань у військовій частині надається головою комісії до органу військового управління, який організував випробування.

7.2 Видача дослідних предметів у носіння, проміжні і заключні огляди оформляються актами. Один примірник акту направляється в орган військового управління, який організував випробування, у термін не пізніше 10-ти діб після його затвердження головою комісії.

7.3 За результатами випробувань комісія складає звіт, у якому зазначаються дані з усіх питань їх організації і проведення, надаються висновки про доцільність прийняття на забезпечення дослідних предметів або про напрямки їх подальшого

доопрацювання.

7.4 Підсумковий звіт направляється в орган військового управління, який організував випробування у термін не пізніше 10-ти діб після його затвердження головою комісії. Разом із звітом надаються відібрані зразки предметів та акт заключного огляду. Копії актів та звітів надаються у структурні підрозділи Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України, підприємствам, установам-розробникам, які приймали участь у роботі комісії.

Форма плану проведення дослідних випробувань

ЗАТВЕРДЖУЮ

керівник органу військового управління
Міністерства оборони України або ГШ ЗС
України

повне найменування посади

військове звання

ПЛАН

проведення дослідних випробувань _____
предмет речового майна

місце проведення

термін проведення (місяць, рік)

№ п/п	Найменування заходів	Термін виконання	Виконавець	Відповідальний	Відмітка про виконання
1	2	3	4	5	6
період з _____ місяця 200__ року по _____ місяця 200__ року					
1	Виготовлення дослідної партії майна і приймання її військовим представником				

продовження додатку 1

1	2	3	4	5	6
2	Видача майна у підрозділи				
3	Доведення вимог, умов та порядку заповнення анкети				
4	Перевірка якісних показників предметів				
5	Аналіз результатів носіння виробу та надання проміжного висновку за період експлуатації предмета				
6	Доповідь про проміжні результати дослідного носіння предмета період з _____ місяця 200__ року по _____ місяця 200__ року				
7	Перевірка якісних показників за період експлуатації предмета				
8	Аналіз результатів носіння виробу та надання проміжного висновку за період експлуатації виробу				
9	Доповідь про проміжні результати дослідного носіння предмета період з _____ місяця 200__ року по _____ місяця 200__ року				
10	Доведення вимог, умов та порядку заповнення анкети				
11	Перевірка якісних показників предметів				
12	Аналіз результатів носіння виробу та надання проміжного висновку за період експлуатації предмета				
13	Доповідь про проміжні результати дослідного носіння предмета період з _____ місяця 200__ року по _____ місяця 200__ року				
14	Перевірка якісних показників предметів за період експлуатації предмета				
15	Аналіз результатів носіння виробу та надання заключного висновку за період експлуатації				
16	Доповідь про заключні результати дослідного випробування предмета				

Посада, підпис, ініціали, прізвище.

ФОРМА АКТУ ЗАКЛЮЧНОГО
(ПРОМІЖНОГО) ОГЛЯДУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____ (посада військового звання особи,

_____ яка затверджує акт)

повне найменування посади

“ _____ ” _____ 200__ р.

А К Т

заключного (проміжного) огляду _____
(найменування виробу)

“ _____ ” _____ 200__ р.

м. Київ

Комісія, створена наказом (номер і дата документа про створення комісії) у складі: (посади, військові звання, прізвища, ім'я та по-батькові голови і членів комісії) здійснила заключний (проміжний) огляд (назва предметів), які проходять випробування відповідно до (номер і дата наказу, розпорядження про проведення випробувань). У роботі комісії взяли участь представники (вказуються військові звання, прізвища, ім'я та по-батькові представників Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України, а також підприємства-розробника предметів).

Комісією встановлено:

1. Дослідні та контрольні вироби, видані в носіння (вказується номер і дата акту видачі). Кількість оглянутих предметів склала _____ одиниць.

2. Дослідні та контрольні вироби експлуатувалися в наступних умовах (вказуються кліматично-погодні умови, а також особливості експлуатації та тривалість носіння при різних умовах).

3. Середній термін носіння дослідних і контрольних виробів склав (вказується значення середнього терміну носіння).

4. Об'єктивна порівняльна характеристика дослідних і контрольних виробів, у якій приводяться результати огляду виробів, частини дефектних виробів в одиницях (під дефектними виробами маються на увазі вироби, що мають різні дефекти, виявлені в ході огляду).

Висновки комісії:

1. Дослідні предмети в цілому за якістю перевершують (чи поступаються, чи знаходяться на рівні) контрольні предмети. Вказуються показники, по яких найбільш великі переваги або недоліки дослідних предметів у порівнянні з контрольними.

2. Виходячи з результатів випробувань дослідні предмети можуть бути рекомендовані для прийняття на постачання замість предметів, що знаходяться на постачанні (чи рекомендовані після доробки або не рекомендовані).

3. Доопрацювання дослідних предметів варто зробити у напрямку (вказати у якому напрямку, якщо в доробці є необхідність).

4. Дослідні вироби слід (вказується порядок подальшого використання або списання).

5. Дослідне носіння закінчити (чи продовжити), відібрані зразки в кількості _____ одиниць направити (вказується куди).

Підписи

ФОРМА АНКЕТИ ДЛЯ ОПИТУВАННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ
ДОСЛІДНИХ І КОНТРОЛЬНИХ ГРУП

(прізвище, ім'я, по батькові особи, яка здійснює
носіння)

(дата початку носіння)

(дата огляду або закінчення носіння)

Анкета

№ пп	Питання	Відпов іді
1	Предмет якого розміру Ви звичайно носите (за ростом, обхватом грудей, тощо)	
2	Предмет якого розміру Вам видали	
3	Чи відповідає випробовуваний предмет Вашим розмірам	ТАК, НІ (якщо “НІ” - вказати заякими параметрами)
4	Чи зручний предмет в повсякденному користуванні	ТАК, НІ (якщо “НІ” - вказати заякими параметрами)
5	Чи зручні окремі конструктивні елементи предмету	ТАК, НІ (якщо “НІ” - вказати заякими параметрами)
6	Чи відповідають властивості предмету необхідним показникам	ТАК, НІ (якщо “НІ” - вказати заякими параметрами)
7	Чи мали випадки виходу предмету з ладу	ТАК, НІ (якщо “НІ” - вказати заякими параметрами)
8	Скільки часу предмет знаходився в носінні	вказати кількість місяців
9	Чи вважаєте Ви доцільним прийняття предмету на забезпечення замість існуючого	ТАК, НІ, прийняти після доробки(вказати якої)
10	Ваші зауваження і пропозиції щодо зміни конструкції або матеріалів предмету	
11	Інші питання*	
Дата опитування і підпис		

*Під іншими питаннями маються на увазі ті, які відображають особливості конкретного предмету, його застосування, конструкції та інших властивостей. Ці питання повинні бути зазначені в плані іспитів (додаткових вказівках).